

Efnahagsleg áhrif stóriðjuframkvæmda

Morgunverðarfundur
Verzlunarráðs Íslands 15. janúar 2003

Bolli Þór Bollason
skrifstofustjóri efnahagsskrifstofu
fjármálaráðuneytisins

Helstu efnisatriði

- Athugun fjármálaráðuneytisins
- Áhrif framkvæmdanna
- Mótvægisaðgerðir
- Lokaorð

Athugun fjármálaráðuneytisins

Þrjár megin kostir:

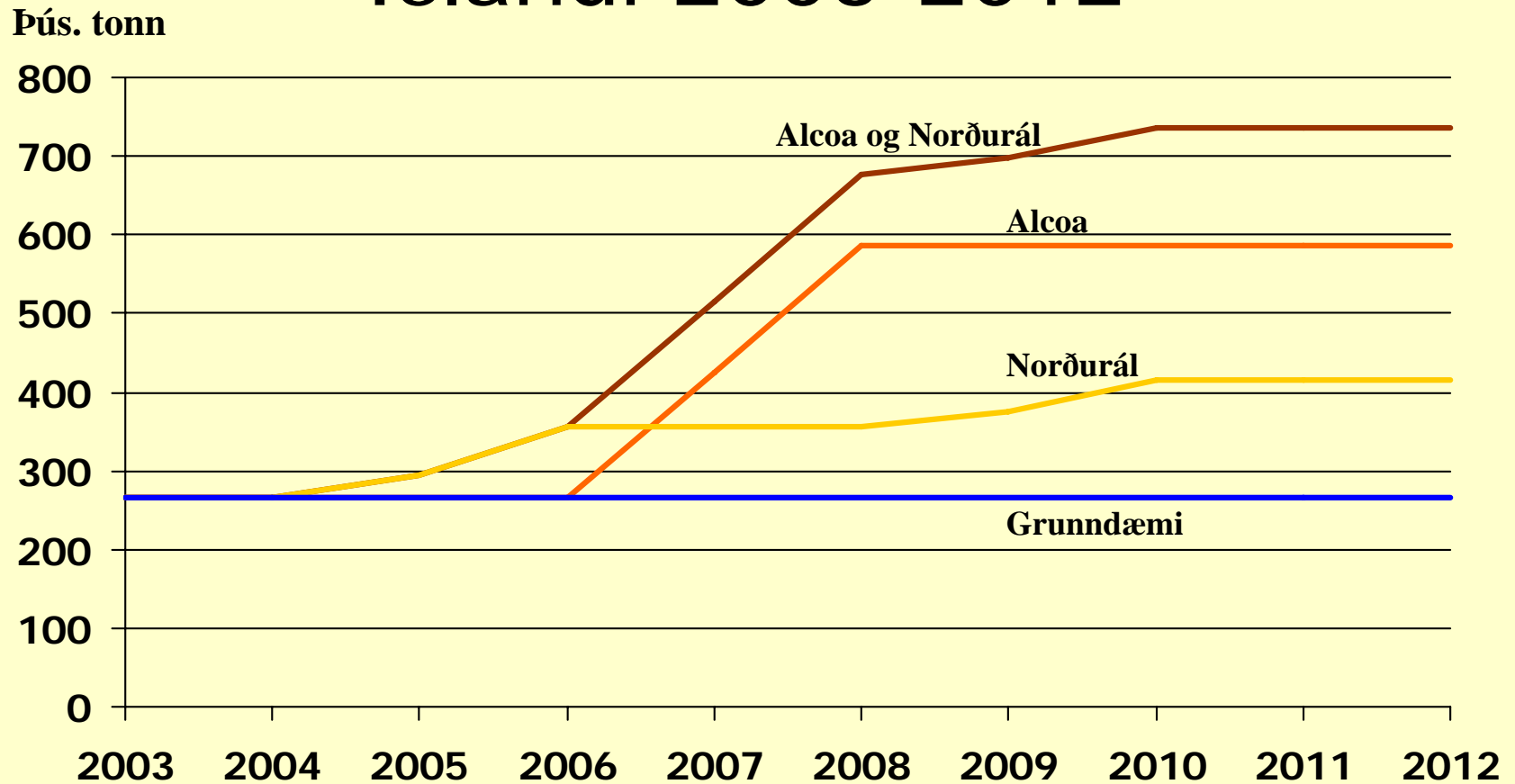
- Norðurál: 90.000 tonna viðbót árið 2005 og 60.000 tonn árið 2009
- Alcoa: 320.000 tonna framleiðsla 2007
- Bæði Alcoa og Norðurál

Athugun fjármálaráðuneytisins

Grunndæmi 2003-2010

- Hóflegur hagvöxtur 2½-3% á ári
- Fjárfesting eykst um 3-3½%
- Útflutningstekjur aukast um 2½-3%
- Árleg verðbólga 2-2½%
- Atvinnuleysi 2½-3%
- Viðskiptajöfnuður nálægt jafnvægi
- Stöðugt gengi (vísitala 130 stig)

Áætlað framleiðslumagn á áli á Íslandi 2003-2012

Áhrif framkvæmdanna

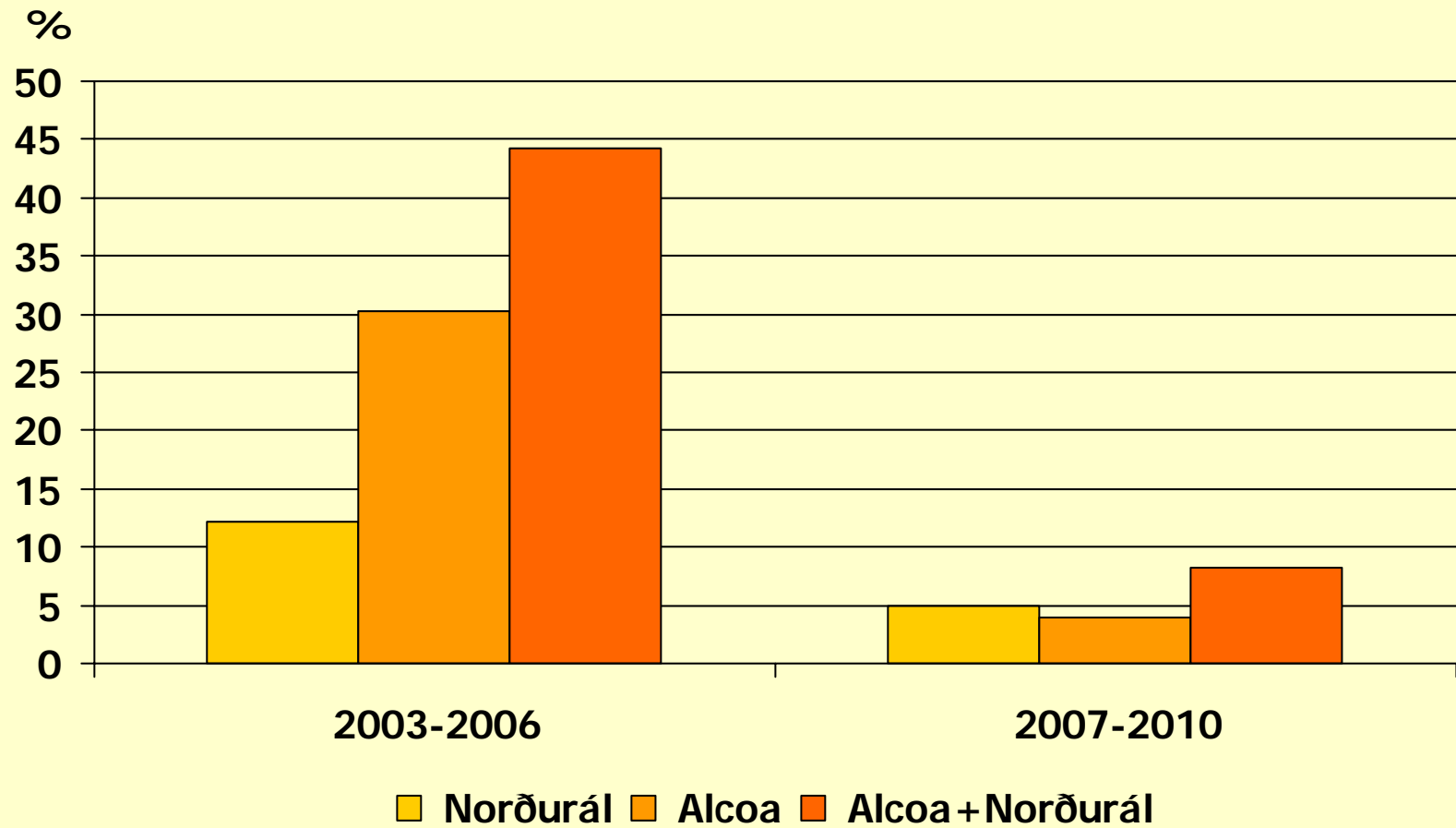
- Innstreymi erlends fjármagns
- Stóraukin fjárfesting
- Aukin eftirspurn eftir vinnuafli
- Þrýstingur á laun og verðlag
- Aukinn viðskiptahalli vegna innflutnings fjárfestingarvara

Áhrif framkvæmdanna

- Hagvöxtur eykst til skamms tíma
- Verðbólga yfir þolmörkum án aðgerða
- Atvinnuleysi minnkar
- Niðursveifla í kjölfar framkvæmda
- Langtímaáhrif: Útflutningstekjur aukast og landsframleiðsla vex

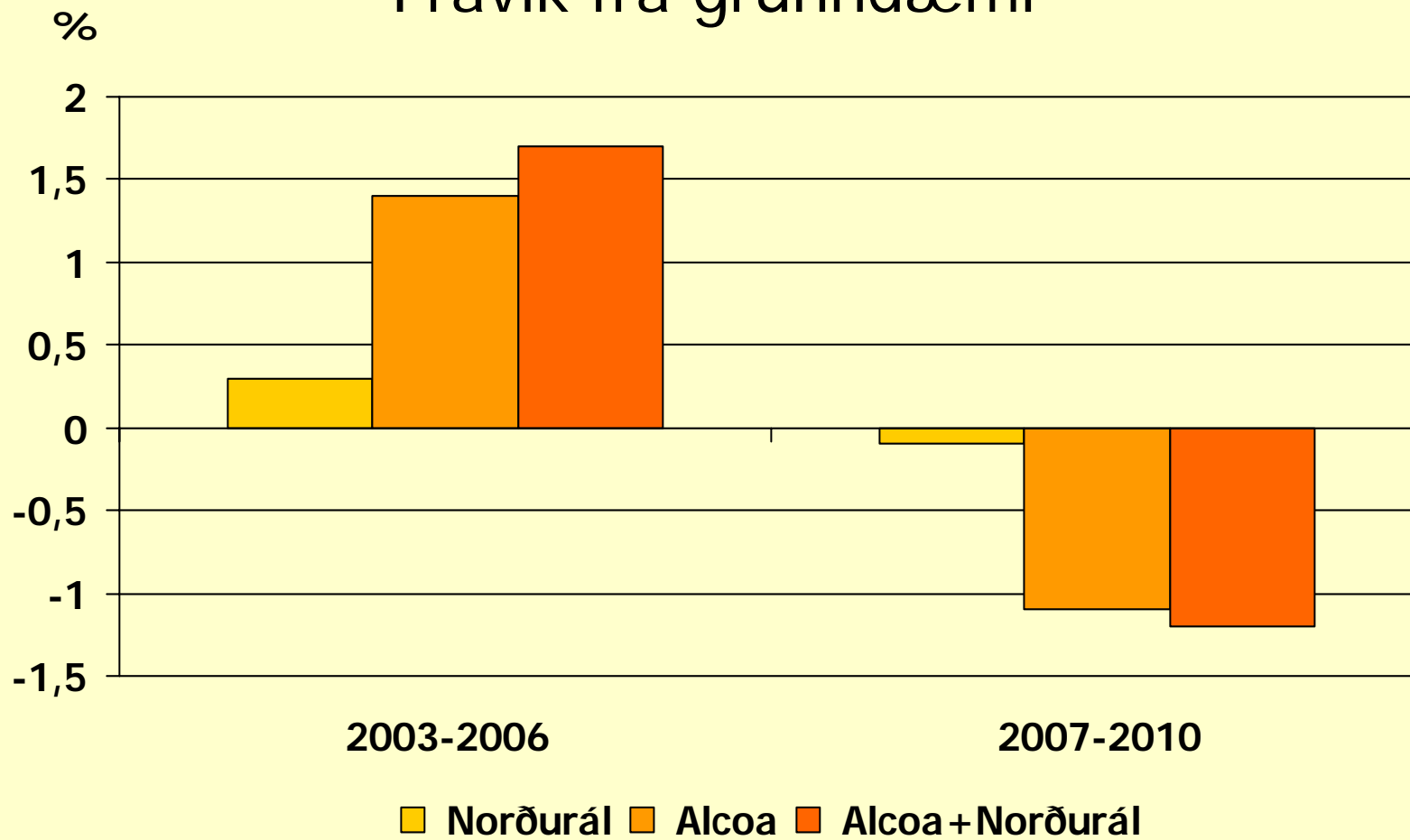
Fjárfesting

Frávik frá grunndæmi

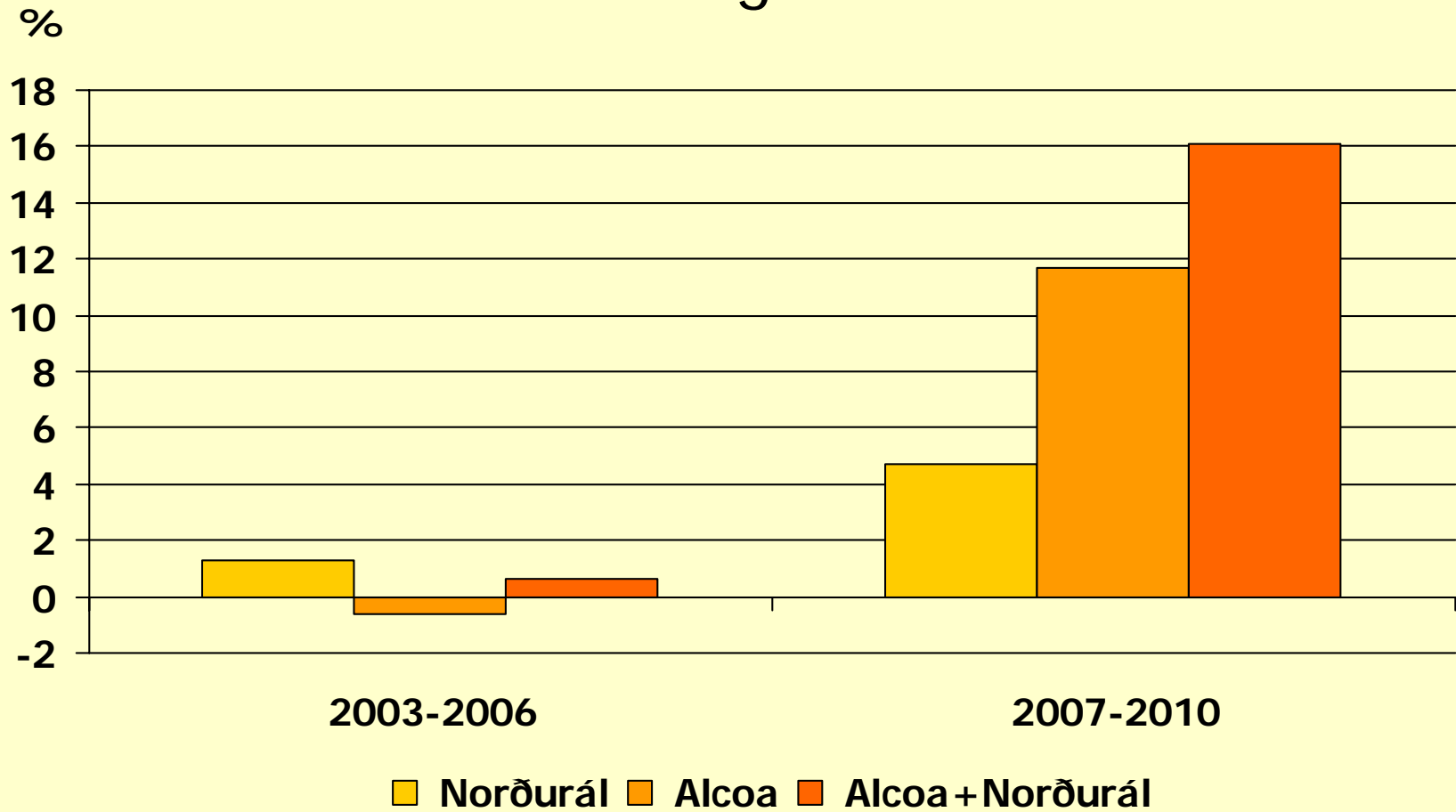
Hagvöxtur

Frávik frá grunndæmi

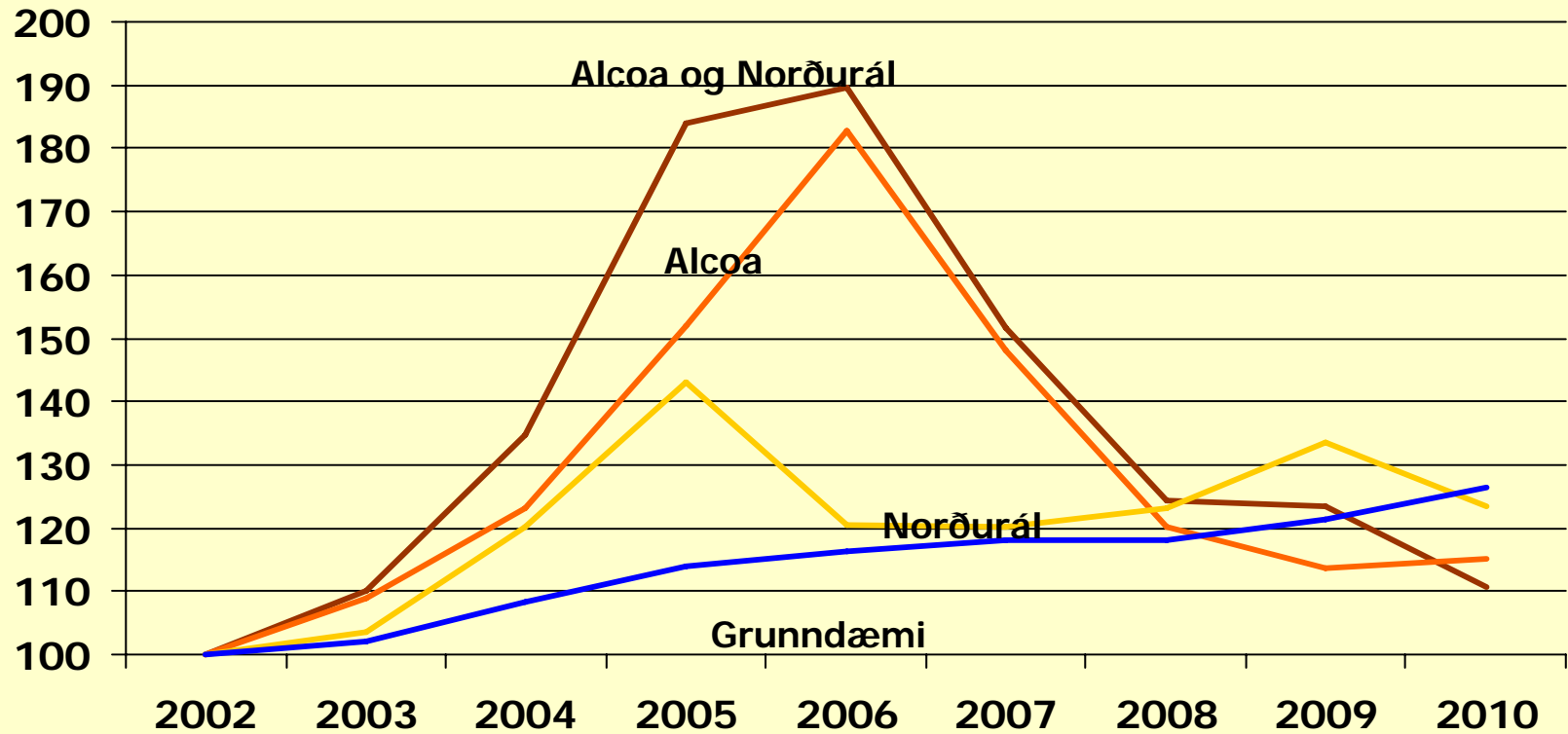
Útflutningur

Frávik frá grunndæmi

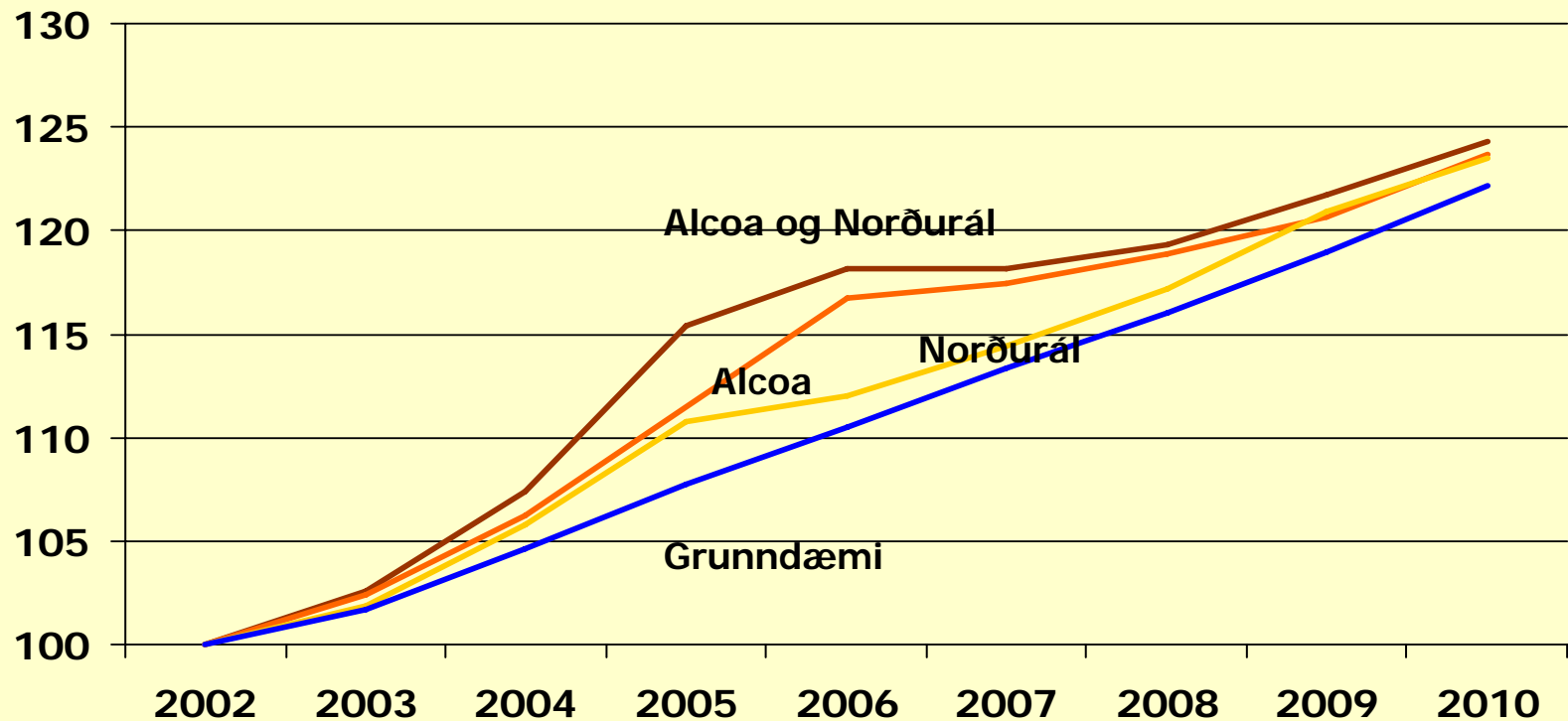
Fjárfesting

Magnvísitölur

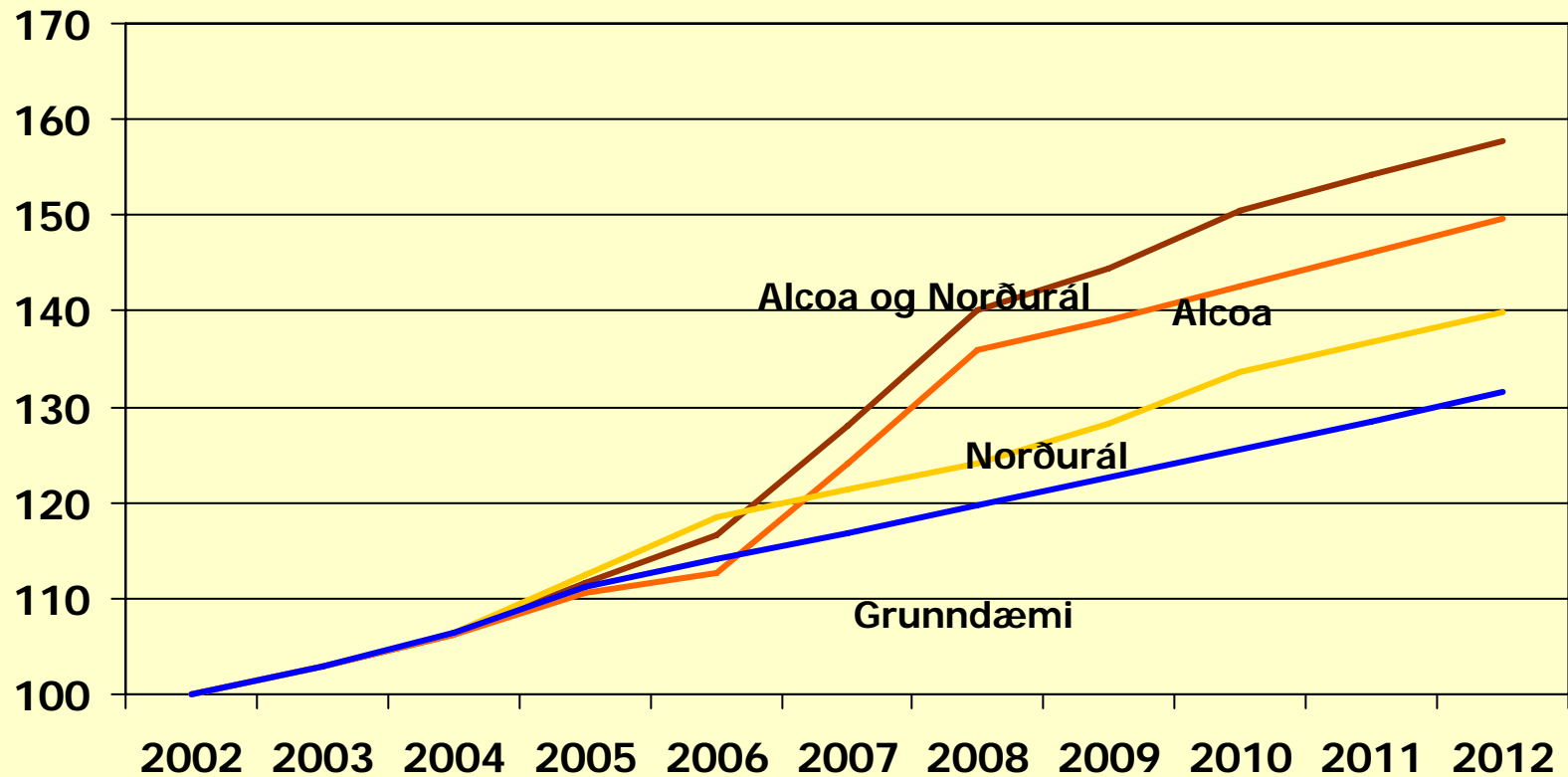

Landsframleiðsla

Magnvísitölur

Útflutningur Magnvísitölur

Mótvægisaðgerðir

- Lykilatriði að efnahagslífið er í jafnvægi við upphaf framkvæmda
- Fremur slaki í hagkerfinu en spenna
- Verðbólgan á hraðri niðurleið
- Hætta á ofpenslu mun minni en áður
- Tímasetning framkvæmdanna heppileg

Mótvægisaðgerðir

- Framkvæmdirnar kalla engu að síður á virka hagstjórn
- Breytingar á stýrivöxtum Seðlabanka
- Kaup/sala á gjaldeyri
- Tilfærsla á opinberum framkvæmdum
- Aðgerðir á öðrum sviðum opinberra fjármála

Mótvægisaðgerðir

- Allar líkur eru á að 2% raunhækkun stýrivaxta og 10% samdráttur í opinberum framkvæmdum dugi til að halda verðbólgu innan þolmarka...
- ...og að hliðstæð lækkun vaxta og auknar framkvæmdir dragi úr niðursveiflu að framkvæmdum loknum

Mótvægisaðgerðir

- Slíkar aðgerðir draga úr sveiflum í efnahagslífinu ekki síst í gengismálum...
- ...hamla gegn verðbólgu...
- ...stuðla að lægra raungengi en ella...
- ...og koma í veg fyrir óheppileg áhrif á stöðu útflutnings- og samkeppnisgreina

Lokaorð

- Hvenær og hve mikið þarf að breyta vöxtum og/eða hliðra til opinberum framkvæmdum til að draga úr sveiflum og treysta efnahagslegan stöðugleika?
- Framreikningarnir eru um margt óvissir
- Umfangsmiklar aðgerðir m.v. stærð hagkerfisins og fá, ef nokkur, fordæmi
- Einnig óvissa um gengispróun, stöðu efnahagsmála, ytri skilyrði o.fl.

Lokaorð

- Ennfremur óvissa um áhrif aðgerða, jafnt vaxtabreytinga sem tilfærslu opinberra framkvæmda o.fl.
- Mat ráðuneytisins fremur varfærnislegt
- Tímasetning og umfang aðgerða háð mati á efnahagsaðstæðum hverju sinni
- Hagstjórnaraðilar þurfa að vera viðbúnir því að grípa til aðgerða allt tímabilið

Áhrif stækkunar Norðurláls

Frávik frá grunndæmi

	2003 -2006	2007 -2010	2003 -2010
Breytingar í %			
Þjóðarframleiðsla*	1½	1	1¼
Landsframleiðsla*	1½	1¼	1½
Árlegur hagvöxtur	¼	0	0
Fjárfesting	12¼	5	8½
Verðbólga	¾	-½	¼
Viðskiptajöfnuður (% af VLF)	-2	-1	-1½
Atvinnuleysi	-¼	¼	0
Útflutningur	1¼	4¾	3
Langtímaáhrif %			
Þjóðarframleiðsla*	½		
Landsframleiðsla*	½		
* Framleiðslustig			

Áhrif álvers Alcoa

Frávik frá grunndæmi

	2003	2007	2003
Breytingar í %	-2006	-2010	-2010
Þjóðarframleiðsla*	3	1½	2¼
Landsframleiðsla*	3	2¼	2½
Árlegur hagvöxtur	1½	-1	¼
Fjárfesting	30¼	4	16½
Verðbólga	2	-¾	½
Viðskiptajöfnuður (% af VLF)	-4½	-2	-3¼
Atvinnuleysi	-¾	1	0
Útflutningur	-½	11¾	6
Langtímaáhrif %			
Þjóðarframleiðsla*	¾		
Landsframleiðsla*	1		
* Framleiðslustig			

Áhrif Alcoa og Norðuráls

Frávik frá grunndæmi

Breytingar í %	2003 -2006	2007 -2010	2003 -2010
Þjóðarframleiðsla*	4½	2	3¼
Landsframleiðsla*	4¾	3	3¾
Árlegur hagvöxtur	1¾	-1¼	¼
Fjárfesting	44¼	8¼	25½
Verðbólga	3½	-1½	1
Viðskiptajöfnuður (% af VLF)	-6½	-3½	-5
Atvinnuleysi	-1	1½	¼
Útflutningur	½	16	8¾
Langtímaáhrif %			
Þjóðarframleiðsla*	1		
Landsframleiðsla*	1¾		
* Framleiðslustig			

Áhrif Alcoa að teknu tilliti til aðgerða

Frávik frá grunndæmi

	2003	2007	2003
Breytingar í %	-2006	-2010	-2010
Aðgerð:			
Breyting fjárfestingar hins opinbera	-10	10	
Breyting raunvaxta frá grunndæmi	2	-1½	
Þjóðarframleiðsla*	1	3	2¼
Landsframleiðsla*	1¼	3½	2½
Árlegur hagvöxtur	½	½	½
Fjárfesting	17	12¼	14½
Verðbólga	1	¾	1
Viðskiptajöfnuður (% af VLF)	-3	-2½	-2¾
Atvinnuleysi	-½	0	-¼
Útflutningur	-¼	12	6
* Framleiðslustig			

Áhrif Alcoa og Norðuráls að teknu tilliti til aðgerða *Frávik frá grunndæmi*

	2003 -2006	2007 -2010	2003 -2010
Breytingar í %			
Aðgerð:			
Breyting fjárfestingu hins opinbera	-10	10	
Breyting raunvaxta frá grunndæmi	2	-1½	
Þjóðarframleiðsla*	2½	4	3½
Landsframleiðsla*	2¾	4¾	3¾
Árlegur hagvöxtur	1	½	¾
Fjárfesting	29½	18½	23¾
Verðbólga	2	½	1¼
Viðskiptajöfnuður (% af VLF)	-4¾	-3½	-4¼
Atvinnuleysi	-¾	0	-¼
Útflutningur	1	16½	9¼
* Framleiðslustig			